

1. สถานการณ์ภายในประเทศ

1.1 การผลิต

- สิ้นสุด ก.ย.61 มีฟาร์มปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 3,241 ฟาร์ม และฟาร์มที่ได้มาตรฐาน SL (Safety level) จำนวน 27,414 ฟาร์ม คิดเป็น 9.3% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด (328,209 ฟาร์ม) (กลุ่มพัฒนาระบบคุณภาพแหล่งผลิต, กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด, กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

- ก.ย.61 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 16,712 ตัน เพิ่มขึ้น +24.7% จากเดือนก่อน และเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีก่อนผลผลิตเพิ่มขึ้น 2.0% (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

- ม.ค.-ก.ย.61 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 141,081 ตัน เพิ่มขึ้น 2.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สำหรับเดือน ต.ค. 61 คาดว่าปริมาณผลผลิตปลานิลลดลง 5.4% เมื่อเทียบกับเดือนก่อน เนื่องจากยังอยู่ในช่วงลมมรสุมต่างๆ เกิดฝนตกหนักในบางพื้นที่ และบางพื้นที่ก็ประสบภัยหนาว

1.2 ราคาปลานิล

- ก.ย.61 ราคาปลานิลหน้าฟาร์ม ภาคกลาง ขนาดใหญ่ 39.14 บาท/กก. ขนาดกลาง 31.46 บาท/กก. และขนาดเล็ก 22.71 บาท/กก. ทุกขนาดปรับตัวลดลง 3.1%, 4.6% และ 7.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

- ก.ย.61 ราคาขายส่ง ขนาดใหญ่ 50.00 บาท/กก. ขนาดกลาง 39.00 บาท/กก. และขนาดเล็ก 30.60 บาท/กก. โดยขนาดใหญ่และขนาดกลางไม่มีการเปลี่ยนแปลง ขณะที่ขนาดเล็กปรับตัวเพิ่มขึ้น 2.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ตลาดไท)

- ก.ย.61 ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพฯ ขนาดใหญ่ 70.17 บาท/กก. และขนาดกลาง 61.52 บาท/กก. โดยทุกขนาดปรับตัวลดลง 0.6% และ 0.8% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (กระทรวงพาณิชย์)

1.3 การค้าต่างประเทศ

● การส่งออกปลานิล

- ม.ค.-ส.ค. 61 ไทยส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ 7,580.1 ตัน มูลค่า 278.7 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 87.3% และ 13.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบจากสัดส่วนมูลค่าการส่งออก คือ ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 78.4% ปลานิลสดแช่เย็น 12.5% ปลามีชีวิต 4.8% และเนื้อปลาแช่แข็ง 4.3% ทั้งนี้มีตลาดหลัก คือ กลุ่มตะวันออกกลาง 38.6% อาเซียน 17.8% กลุ่มยุโรป 17.7% สหรัฐฯ 9.0% ไต้หวัน 6.6% แอฟริกา 5.2% และอื่นๆ 5.1% ตามลำดับ

● การนำเข้าปลานิล

- ม.ค.-ส.ค. 61 ไทยนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ 731.0 ตัน มูลค่า 89.5 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 126.4% และ 116.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบนำเข้าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง 87.6% และปลาทั้งตัวแช่แข็ง 12.4% ตามลำดับ ส่วนใหญ่นำเข้าจากจีน 39.4% กลุ่มอาเซียน 30.9% ไต้หวัน 29.5% และเกาหลีใต้ 0.2% ตามลำดับ

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้า

(ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท)

เดือน/ปี	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ส.ค. 60	478.7	26.7	23.2	5.0
ก.ค. 61	1,247.6	38.7	85.1	9.4
ส.ค. 61	1,166.5	39.3	102.1	7.3
%Δ ส.ค. 60	143.7%	47.2%	340.1%	46.0%
%Δ ก.ค. 61	-6.5%	1.5%	20.0%	-22.3%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กรมประมง

2. สถานการณ์ภายนอกประเทศ

2.1 การผลิต

- ผลผลิตปลานิลโลกในปี 2558 จำนวน 6.31 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 5.8% จากปีก่อน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 5.67 ล้านตัน (89.9%) และจากการจับ 0.64 ล้านตัน (10.2%) ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 4.14 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน 65.7% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, October 2017)

2.2 การตลาดและการค้า

- เอเชียยังคงเป็นภูมิภาคที่ผลิตปลานิลเป็นหลัก เนื่องจากเป็นปลาที่นิยมบริโภคอย่างแพร่หลาย ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ ยกเว้นประเทศจีน ในช่วงห้าเดือนแรกปี 2561 มีการซื้อขายปลานิลในตลาดต่างประเทศ 300,000 ตัน โดยมีจีนเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ ขณะที่สหรัฐฯ เป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ 54,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 18 สำหรับญี่ปุ่นก็มีการนำเข้าปลาน้ำจืดแช่แข็งเพิ่มขึ้นในช่วงครึ่งปีแรก 2561 ร้อยละ 5.3 ได้แก่ ปลานิล และปลาสาวย (INFOFISH International 5/2018)

- USA เป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ม.ค.-ส.ค. 61 ปริมาณ 114,843.0 ตัน มูลค่า 426.2 ล้านดอลลาร์ ปริมาณและมูลค่าลดลง 2.9% และ 3.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบการนำเข้าดังตาราง :

การนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2561 (ม.ค.-ส.ค.) หน่วย : ปริมาณ (ตัน), มูลค่า (ล้านUSD)

Products	2560 (ม.ค.-ส.ค.)		2561 (ม.ค.-ส.ค.)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. Tilapia Fillet Frozen	76,860.6	291.8	72,610.7	276.1	-5.5	-5.4
2. Tilapia Fillet Fresh	16,031.7	104.6	14,739.3	98.1	-8.1	-6.2
3. Tilapia Frozen	24,215.3	40.8	26,067.6	47.1	7.6	15.4
4. Tilapia Fresh	1,151.8	3.5	1,390.9	4.9	20.8	39.0
5. Tilapia Meat Fresh	33.1	0.1	34.6	0.1	4.4	7.0
Total	118,292.6	440.8	114,843.0	426.2	-2.9	-3.3

ที่มา : www.st.nmfs.noaa.gov

3. ปัญหาอุปสรรค

- เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ขาดแคลนเงินทุน จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิมและขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้น้อย

- การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจที่ต้องบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ

- การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล

- ปัญหาสภาพอากาศในช่วงรอยต่อปลายฝนต้นหนาว สภาพอากาศแปรปรวน อาจส่งผลให้ปลาปรับอุณหภูมิในร่างกายไม่ทัน ป่วยตายได้ง่ายกว่าปกติ

4. แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค

- จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

- จัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) 2561 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกระดับมาตรฐานฟาร์มให้ได้ GAP เพิ่มขึ้น การเพิ่มมูลค่าสินค้าประมง การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร รวมถึงมีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

- เกษตรกรควรติดตั้งเครื่องเพิ่มออกซิเจนในบ่อเลี้ยง และติดตั้งตาข่ายกรองแสงเพื่อลดความเข้มแสงของดวงอาทิตย์ที่ส่องลงในบ่อเลี้ยง เพื่อป้องกันปลาน็อคน้ำในช่วงสภาพ

ผู้จัดทำรายงาน : เกวลิน หนูฤทธิ กลุ่มเศรษฐกิจการประมง
โทร. 0 2562 0600-15 ต่อ 13515